

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

STEVILKA 101.

JOLIET, ILLINOIS, 16. NOVEMBRA 1915

LETNIK XXIV

Ljuti boji za Gorico. Verona bombardirana.

Avstro-Nemci pritiskajo na Srbe, ki se umikajo s pogorja do pogorja in junaško branijo domovino brez upa zmage. Na jugu Srbije hudi boji med bolgarskimi in anglo-francoskimi četami. Nemški cesar potuje na obisk v Sofijo.

Nemci odbiti pred Rigo in Dvinskem. Na zapadu le manjši sponadi.

Dunaj, 10. nov., čez London, 11. nov., 1:30 zj. — Državno vojno ministrstvo je danes objavilo sledeče poročilo:

"Italijansko bojišče: Sovražno topništvo je včeraj razvijalo vobče zopet zivahnješo delavnost. Napadi, ki so bili naprjeni proti južnemu odseku naših postojank Podgoro, proti Zagori, v bližini Plav, in proti Colu di Lana, so bili odbiti.

"Sovražni letavci so spustili na Narebino več bomb, ki so usmrtille nekaj civilistov, med njimi eno ženo in dva otroka."

Neresnično poročilo.

Amsterdam, 11. nov. — Brzovaka iz Dunaja pravi, da italijansko poročilo, po katerem so italijanske čete zavezane Col di Lano in Monte Chief, ni resnico. Col di Lano da se je v nedeljo pač nahajal v italijanski posesti, ali samo nekaj ur.

Hud napad pri Gorici odbit.

Dunaj, 11. nov., čez London, 12. nov., 2:26 zj. — Vrhovno vojno vodstvo je danes objavilo sledeče poročilo:

"Italijansko bojišče: Italijani so ponovili svoje prizadeve, naprjene na zavzetje Gorice. Čas po tretji bitki ob Soči so porabili v to, da so zbrali novih vojaških krdej v Gorškem okrožju. Včeraj je sovražnik po večurni silni topniški pripravi udaril naprej ob celi fronti od Plav do Gorenje Trebušče.

"Zopet smo vse napade odbili, — deloma po streljanju našega topništva, deloma šele po krvavem boju od blizu, ki je povzročil sovražniku najtežje izgube. Njegova ofenziva se je popolnoma polomila."

Laški "uspehi".

Rim, 12. nov. — Italijanski vojni glavni stan poroča danes sledeče:

"Dne 11. nov. je sovražnik napadel v zgornji Campellski dolini (Maso Valsugana Torrente) našo postojanko v prelazu San Giovanni. Čeprav so

"Vsi laški napadi so se izjalovali. Severno od gore Sv. Mihaela je bil mal zakop izgubljen, a zvečer zopet osvojen."

Avstriji nad Veronou.

Rim, čez Pariz, 14. nov. — Trideset oseb je mrtvih v utrjenem mestu Ve-

roni vsled spuščanja bomb na mesto po treh avstrijskih zrakoplovih.

Trideset drugih je bilo nevarno in devetnajst lahko ranjenih. Devetnajst oseb je usmrtila ena sama bomba.

Zrakoploske bombe so našle največ svojih žrtv na glavnem mestnem trgu — Piazza delle Erbe — kjer so bili meščani in kmetje iz okolice zbrani na tržnih poslih.

Laška "Bosnia" potopljena.

Rim, 14. nov. — Italijanski parniki "Bosnia" je bil pogrenjen po avstro-ogrskem podmorskem čolnu. Potniki in mošči so se rešili v četverih rešilnih čolnih. Trière teh čolnov so že dospeli v luk. Usoda četrtega čolna ni znana.

Z balkanskega bojišča.

London, 11. nov. — Nobene bistvene izpремembe ni bilo v zadnjih štirinajstih urah v položaju v Srbiji. Avstro-Nemci poročajo, da prodriajo ob liniji zapadno od Niša, ali razun poročila o nadaljnjih 4,000 ujetnikih ne omenjajo nič važnega in niso zavzeli nobenega mesta.

Avstrijsko uradno naznanilo.

Berlin, 13. nov. (Brezžično v Sayville) — Avstro-ogrski vojni glavni stan objavlja o današnjih razvojih na bojišču sledeče poročilo:

"Italijansko bojno torišče: Boj za mostni braniki pri Gorici še traja. Vsi laški napadi so se izjalovali. Mostni branik pri Tolminu je sovražno topništvo bombardiral. Laški napadi na naše postojanke pri Oršicu so bili učinkoviti.

Boj za Gorico.

Berlin, 14. nov. (Brezžično v Sayville) — V danes izdanem naznanilu avstro-ogrskoga vojnega vodstva je receno:

"Laški ujetniki, prijeti začetkom nove bitke ob Soči, so potrdili, da misijo Italijani bombardirati Gorico, če ne zavzamejo mesta. Izza pričetka bitke so padale posamezne granate na mesto. Včeraj je težka laška baterija streljala na Gorico čez opiralische, ki ga sovražnik ni mogel vzeti vključ ob upnim prizadetem."

Nemško vojno poročilo.

Berlin (brezžično v Sayville), 11. nov. — Vojni urad je danes izdal sledeče naznanilo glede vojskovjanja v Srbiji:

Berlin (brezžično v Sayville), 11. nov. — Vojni urad je danes izdal sledeče naznanilo glede vojskovjanja v Srbiji:

"Zasledovanje Srbov v gorovju ob južni in zapadni Moravi dobro napreduje. Več nego 4,000 Srbov je bilo ujetih. Armada generala Bojadževa je

Poprava nemških poročil.

Drugo uradno naznanilo, izdano po srbskem poslanstvu, popravlja gotovo poročilo o srbskih stvareh, izhajajoča iz nemških virov. Naznanilo pravi:

"Prvič: General Radomir Putnik, načelnik srbskega generalnega štaba, je sicer v slabem zdravju že dolgo časa, vendar vžtraja v svoji službi in vodi vojskovjanje srbske armade.

"Drugič: Topovi, uplenjeni po Nemcih v Kraljevu, so bili brez važnosti z vojskogleda.

"Tretič: Nikdar ni srbska vlada mislila na mir, niti ne bo pretehtovala mirovnih pogojev, dokler ne pridobi zmage zavezniki."

REV. SOLNCE MRTEV.

Father John M. Solnce umrl v St. Paulu, Minn., dne 15. nov. 1915.

Prejeli smo sledečo žalostno brzjavko:

"St. Paul, Minn., 15. nov., 8:31 zv. Amerikanski Slovenec, Joliet, Ills.: Father Solnce je umrl nočjo ob 6. ur. Seliščan."

Ta žalostna vest gotovo pretrese vse rojake v naši novi in stari domovini, kajti — umrl je mož in svečenik, da malo takih!

Rev. John M. Solnce se je rodil dne 7. junija 1861 v Smledniku na Gorenjskem. Po dovršeni gimnazijalni študijah je prišel dne 19. sept. 1880 s sedanjim škofom v Trobecem v Ameriko, kjer je dovršil bogoslovje v St. Francis Seminary, Wis., ter bil dne 24. jun. 1884 po nadškofu Heissu posvečen v mašnika. Novo mašo je pel v cerkvi sv. Feliksa v Wabashu, Minn. Do dne 5. maja 1884 je bil pomočnik v kraju New Ulm, do dne 5. sept. i. 1. župnik v Hokah, potem v Owatonna do 13. okt. 1889 in do 19. sept. 1897 na župniji sv. Matevža v St. Paulu, nakar je prišel k sv. Neži, kjer je dojetanji župnik, č. g. Trobec, postal škof. Tu je sezidal krasno novo cerkev, ki je stala 250,000 dolarjev; posvetili so jo dne 9. junija 1912. Dne 8. nov. 1912 je zapustil to župnijo in prevzel onto Marijinega Vnebovzetja.

Rev. Solnce je mnogo storil tudi za Slovence. V letih 1890 do 1894 je misjonaril med delavci v Montani in tam ustvarjal podprtina društva.

Enako je oskrboval Slovence v Jolietu, dokler jim ni dobil lastnega župnika v osebi Rev. F. S. Šusterščika. V Owattoni je oskrboval tudi Čehi. V svoji nadškofijski je bil promotor fiscalis in examinator cleri.

Diplomati zelo vznemirjeni.

Pravijo, da bode poslanštvo prejone postopalo proti drži. Goričar je zaradi sramotive po zakonih Združenih Držav. Če se to zgoditi, je pričakovati, da bo generalni konzul Nuber v New Yorku podal otožbe, ker je eden imenovanih po drži. Goričar je bil zapleten tudi v Dumbovo dopisovanje.

Uradni avstro-ogrski poslanštva so bili zelo razburjeni po današnjem objavi dr. Goričarjevih otožeb. V vladnih krogih ni noben uradnik ničesar izjavil o tem.

Izjava avstro-ogrskoga poslanštva trdi, da je bilo med bivanjem drži. Goričar je v Rimu ugotovljen, da je bil v tesnem stiku z ruskih in srbskih agenti, očividno v svrhu, iti v Združene Države in uporabit svoje znanje o sredisičih slovenskih priseljencev, predsedih iz monarhije, v službi vseslovenske propagande, ter z namenom, sejati nezvestobo med priseljenimi načrtnih rojstni domovini.

5,000,000 usmrčenih v vojni.

Basel, 13. nov. — Polkovnik Heusler, svicarski vojaški statistik, je preenil skupne izgube na usmrčencih v sedanji vojni na 5,000,000.

Dr. Goričar zoper avstrijske konzule.

Pravi, da so avstro-ogrski konzuli središča požigalnih in bombnih zarotnikov.

OBTOŽBE HOČE DOKAZATI.

Avstro-ogrsko poslanštvo pa zanika vse Goričarjeve otožbe.

Washington, D. C., 12. nov. — Obtožbe drži. Josipa Goričarja, bivšega avstro-ogrskoga konzula, da je vsak avstro-ogrski konzul v Združenih Državah središče za kriminalno (kazensko) delovanje v zvezi z vojno v Evropi, so bile proglašene za popolnoma krive in dr. Goričar je bil razglasen kot izdajavec v izjavi, izdani tujci danes po avstro-ogrskem poslanštvu.

Izjava pravi, da je dr. Goričar po begunil iz generalnega konzulata v Berlinu, kateremu je bil začasno prideljan v prvji dobi vojne, ker je izvedel, da so ga njegovi predstojniki zasledili v tajem stiku s sovražniki Avstrije. Selj v Italijo in odondal v Združene Države, kakor je obdolzen, nabirat avstro-ogrskih podanikov proti njih domovini. Zatrjuje se, da bo v zemski takimi nabranji, prijetimi kot vojnim ujetnikom, ravnala Avstro-Ogrska kot izdajavec.

Vzvrača otožbe.

Pittsburgh, Pa., 13. nov. — Baron Lothar Hauser, avstro-ogrski konzul v Pittsburghu, je pozno danes izdal izjavo, v kateri vzvrača obtožbe, podane po drži. Goričarju.

Von Nuber menda pojde.

Washington, D. C., 13. nov. — Zanikanje dr. Goričarjevih otožeb po Avstro-Ogrski ni zadušilo govorice, da je Alexander von Nuber, generalni konzul v New Yorku, "persona non grata" (nepovesečna oseba) zaveznički vladni.

Pravijo, da ima tajnik Lansing dovolj poučil pred sabo, da prekliče ekskavaturo (potrditev) generalnega konzula in ga tako prisili k odhodu. Von Nuberjevo ime je baje v zvezi z raznimi naklepni proti vladni, od namisilenega sleparstva s popotnimi listi do načrtov za oviranje izvoza vojnih potrebščin iz dežele zaveznikom.

Vlada je začela obširno preiskavo.

Booker T. Washington umrl.

Tuskegee, Ala., 14. nov. — Booker T. Washington, voditelj črncev v Ameriki in predstojnik zavoda "Tuskegee Institute for Negroes", je umrl danes. Star je bil 56 ali 57 let, a ničesar ni vedel natančnega dne njegovega rojstva.

ZDAJ JE ČAS

poslati božična darila svojcem v staro domovino, ker letos se ista radi vojske počasno dostavljajo. Navadno vzame od 20 do 30 dni, pa slučajno še delj časa, da pridejo denarne pošiljatve v roke naslovnikom.

Gostoma sišlimo, da pridejo denarji poslati skozi našo družbo, po več dñi prej kakor pisma.

Mi pošiljamo denar po pravi dnevnici denarja, katera se menja.

Mi imamo najboljšo zvezo, po kateri pride denar najzanesljivejše in se izplačuje najcenejše.

Mi garantiramo vsako pošiljatev.

Lastniki naše družbe so znani slovenski veljaki in so eden za drugega odgovorni, zato se ni bati nikakršne neprilike, če pošljete denar skozi naše posredovanje.

BOŽIČNA DARILA

v staro domovino pošljajo rojaci in rojakinje najrajše V GOTOVEM DENARJU. Posebno letos bodo božična darila iz Amerike tolikobolj dobrodošla in hvaležno sprejeta, ker tam vladajo pomankanje in silna draginja radi vojske.

V staro domovino izplača denar c. kr. pošta, potom c. k. poštne hramljinice na Dunaju ali v Budimpešti, ali potom Prve Hrvatske Štendicne v Zagrebu.

Denar nam pošljite po poštnem ali ekspresem Money Order-om, ali pa v priporočenem pismu kar gotov papirnat denar.

5 krov pošljemo zdaj za..... \$ .75

100

KRON

ZA

\$15.20

Pri teh cenah je poština že vračana.

Predno pošljete večjo vsoto pišite nam za nižje cene, da Vam prihranimo denar.

Pošiljatve in pisma naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen 1. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba Inkorp. 1. 1899.
v lastnem domu, 1006 N. Chicago St. Joliet, Illinois.
Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Narodnina:
Za Združene države na leto.....\$2.00
Za Združene države za pol leta.....\$1.00
Za Evropo na leto.....\$3.00
Za Evropo za pol leta.....\$1.50
Za Evropo za četrt leta.....\$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošljajo na:

AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembu bivališča prosimo načrtnike, da nam natančno naznamo:

POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays by the SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO. Incorporated 1899. Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill. Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselščin.

Joliet, Ill., 15. nov.—Drugi dan našega "faira" je sijajno uspel. Udeležba je bila uprav ogromna, tako da je prostora primanjkovalo. Na plesišču ali v spodnjem dvorani naše stare šole je bila pravčata gneča, vendar je vladal najlepši red ves čas do pozne ure, ko se je plesačljiva odrasla mladina razšla s trdnim sklepom, da si prihodnjo nedeljo zopet snide. Na sejmišču ali v zgornji dvorani je bilo tudi neprestano vrvanje pred razniimi "šanti", polnimi sladkarji in raznovrstnega tržnega blaga, ter pred konjički, ki vozijo opoteče srečo itd. Skratka — izborni uspeh! Prihodnjo nedeljo bo tretji dan naše cerkvene veselice in upati je, da pridejo tudi vsi tisti naši ljudje, ki jih včeraj in predzadnjo nedeljo ni bilo. Zamuditi tako lepo in pošteno domačo zabavo, bi bilo naravnost greh. Na svidjenje torej v nedeljo!

— Pogreb g. Johana Petroviča se je vršil v četrtek dopoldne ob prav veliki udeležbi sožalnega občinstva. Drživo sv. Jožeta št. 2 K. S. K. J. je izkazalo svojemu pregodaj uramljučemu članu zadnjo čast s tem, da je spremilo njegovo truplo v cerkev in na pokopališče skoraj polnočevalno. Pa tudi drugega občinstva je bilo toliko, da ga je bila prostorna cerkev polna. Odlikoval se je z obilno udeležbo zlasti naš mlajši zarod, ki je izgubil v počnem Johnu svojega bivšega sošoleca in tovarša izra otroških let. Kakih deset krasnih vencev iz svežih rož je bilo položenih na krsto. Sv. maša zdušnico je služil domači župnik, Rev. John Plevnik. Moški zbor najboljših naših pevcev je v cerkvi zapel rajniku v času "Blagov mi", "Jamica tiba" in "Nad zvezdam" pod vodstvom g. organista takoj miloglasno, da se je poslušalec sreč tajalo. V pogrebnu izpravu je bilo 33 dvovprežnih kočij (hakov) in nebroj buggyjev. Res lep pogreb je imel naš John Petrovič, pa ga je bil tudi vreden. Omenjam se, da je umrl pri polni zavesti, previden s sv. zakramenti za umirajoče in poslovivši se od svojcev z upanjem na svidjenje v boljšem svetu. Užaločeni soprigi, staršem in drugim sorodnikom naše iskreno sožalje, a nepozabnemu rajniku svetila večna luč nad zvezdam!

— Gospa Marija Pasdertz, soproga g. Johana N. Pasdertza, znanega trgovca, je že nad mesec dni v bolniški posteli v svojem domu, 1506 N. Center St. Žbolela je za srčno hiblo in nevral-

gijo ter bila v tako opasnem stanju, a je srečno prestala nevarnost. Gospa je velespostovana in prijavljena, in je vsakdo želi skorajšnjega okrevanja.

Mnogo bolnih rojakov. V bolnišnicu sv. Jožeta je zdaj kakih deset rojakov. Frank Vidic ml. je zbolel za vročino boleznično, prav tako Steve Stukel ml. in Anton Smrek.

Vzorno urejena je nova mesnica in grocerija g. Johna N. Pasdertza na voglu Cora in Hutchins st. in pripomogla rojakom, da si to trgovinu ogledajo na svoje lastne oči in spoznali bodo, da je med Slovenci mogoč napredki sami znati in hoteti je treba. Uslužben je pri g. Johnu N. Pasdertzu njegov sorodnik g. Frank Sodec, ki je bil nekaj časa zaposlen pri Ferku Bros. v Milwaukee, Wis.

G. Josip Pasdertz je zopet uslužben v mesnici g. Josipa Sitarja, 503 N. Chicago st., kar gotovo razveseli vse njegove prijatelje.

"The Trades Review" se bo imenoval tednik, česar 1. št. izide dne 29. nov. v Jolietu. Urednik in izdajatelj bo Geo. W. Bills, a urednika ženskega oddelka bo Madge Argo. Tednik bo obsegal menda 16 strani in bo pospeševal delavske stvari.

St. Stephen, Minn., 9. nov.—Slavno uredništvo: — Prisli so bolj mrlji, jenski dnevi. Včasih piha veter kot bi hotel marsikaj odnesti, včasih pa si je lepo solnce in prežene črnosive oblake. Zmrzalošča še ni posebno, sedaj pa govoriti kmalu zmrzne zemlja, saj je že pozno. Pred nekaj tedni so se ljubko cveteli jagode po travniku.

Zitna letina, ovsna posebno in pšenica, je bila skoro povod prav dobra, hvala Bogu! Turšica ni prav dobro dozorela zaradi hladne spomladni.

Na praznik Vernih duš smo imeli devet svetih maš, da se je moglo mnogo molitve opraviti za verne duše. Prijetiji, molimo zanje, tudi mi gremo za njimi!

* * Zahvalni dan bomo imeli "fair" v prid cerkvi.

K sklepu pozdrav cenjenim čitaljem. **J. Poglajen.**

Lorain, O., 9. nov.—(Iz šole sv. Cirila in Metoda.) Dragi g. urednik: — Že je dolgo, odkar smo Vam zadnjič pisali, zato Vas lepo prosimo, da bi zopet priobčili en dopis od nas, učencov šole sv. Cirila in Metoda.

Pretekli četrtek, 4. nov., smo dobili novega dušnega pastirja, čast. gospoda Skruba.

Tako prvo jutro, ko je sem prišel, je gospod že prisel v šolo in z nami govoril. Ko je vstopil v šolo, smo mu zaklaliči iz celega srca: "Dobro došli, dobro došli, dragi čestiti gospodi!"

Gospod je gotovo mislil, da to bode vse, kar bodo želeli, kajti zelo je bil iznenaden popoldne, ko smo ga poklicali v šolo, da bi ga slovensko pozdravili. Vsi otroci smo bili zbrani v eni sobi in smo poklicali čast. gospoda in mu zopet zaklaličili: "Dobro došli, nakar smo zapeli "Polni veselja, smo danes, ker smemo pozdraviti Vas" itd. Potem je Mary Ambrožič, dekleka osemeč razreda, v imenu vseh šolarjev pozdravila č. gospoda s sledenim govorom:

"Ljubljeni in predragi naš pastir!

Bodite nam pozdravljeni, dragi čestiti gospod, da, tisočkrat pozdravljeni! Iz celega srca se veselimo, da Vas smemo pozdraviti in Vam zaklaličiti: Dobro došli, dobro došli! Naša srca so prenapolnjena z veseljem, ker imamo Vas dragi gospod, sedaj v naši sredini in cutimo, da nam boste zares dober in ljubeč oče. Mi Vam obljubimo, da hočemo Vam le veselje delati. Vse bodemo storili, karkoli boste zahtevali od nas.

"Prosili bodoemo ljubega Jezusa, da Vas naj obilno blagosloví, da Vam naj da zdražuje in srečo tukaj v Lorainu. O ljubi Bog naj da, da bi mnogo mnogo let tukaj bili in delovali za naš blagor. On naj blagosloví vsako Vaše delo z obilnim uspehom.

"Toda, četudi smo še otroci, vemo, da duhovnikov poklic je težak, in da Vaša pota niso pošuta le s cvetlicami, temveč tudi s trudem.

"Vendar, dragi naš duhovni oče, če Vas ljubi Bog običe s križi in težavami. Vam boste dal tudi milost, jih potrežljivo prenašati, in s tem si boste zasluzili prekrasno krono v nebesih, katere se boste veseli celo večnost.

"Se enkrat Vam obljubimo, da Vas hočemo ljubiti in ubogati in Vam v vsakem ožiru le veselje delati. Iz celega srca Vam se enkrat klicemo: Dobro došli, dobro došli, naš predragi čestiti gospod!"

Po končanem govoru mu smo podali krasen šopek cvetlic, kajti cvetlice so ja znak ljubezni, in navsezadne smo pa zapeli: "Hvala večnemu Bogu."

Čast. gospod Skur se je potem nam zahvalil za veselje, katero smo mu nopravili. Rekel je, da z nobenim dejanjem na svetu nam ne bi mogel poplačati tega veselja. Tudi pohvalil je naše petje, rekel je, da naši glasovi so kakor angelški. Potem nam je podeli blagoslov in nam dal "free afternoon".

Mi smo zares veseli, da imamo tako dobrega dušnega pastirja. On je do nas kakor najboljši oče, in vsak dan komaj čakamo, dokler pride v šolo. Tudi z nami se igra, kar nas zelo veseli.

Dragi gospod urednik, ne boste hu-

di, ker je naš dopis tako dolg, saj se danj bodoemo nehali.

Srečno Vas pozdravimo,
Philip Omahen,
v imenu drugih 7. in 8. razreda.

SLIKE IN ČRTICE Z BOJIŠČ.
(iz "Domoljuba".)

Junaku v spomin!

Tam ob Dnjestru je dal svoje mlado, nadebudo življenje za domovino eden najboljših škocijskih župnije: praporščak Valentín Škušek iz Jepejca. Dan pred svojo smrtjo je odposal domov vojno dopisnico sledenje vsebine:

"Dragi moji: Nisem še prav nič ranjen in ne bolan do sedaj; kaj se bo v prihodnosti zgodilo, to je pa v rokah božjih. Če moram jaz in tiko drugih sinov naše domovine biti tukaj in se nam kaj zgoditi, ne smete zato preveč žalovati, saj veste, da mora vsakdo stati na mejah, da brani Vas in Vaše domove, da morete mirno živeti in brez skrbiv spravljati pridelke." — Kadar bi bil slutil, da bo božja Previdnost terjala tudi njegovo življenje kot žrtvo za domovino! Drugi dan 4. m. ga je šrapnelov izstrelil zadel v čelo.

Rajni je bil kot novomeški dijak član dijake Marijine družbe. Za slovno mu je v 1. številki letosnjega "Bojoljuba" zapisal pater Pavel te-le besede: "Bil je skoznjk vnet, goreč, v resnici pravi Marijin otrok." Neki ranjene, ki je bil pri njegovi kompaniji in je prišel domov, je pripovedoval o njem: "Škušek je možak — z vsemi dober in vse ga ima rado." Bil je zvermladenič, ki je povsod očitno kazal in odločno branil svoje katoliško prepričanje tudi pri vojakih. Pri svojih podložnih ni trpel nikoli nesramnega govorjenja, ki se tako pogosto sliši pri vojakih.

Bil je vojak-junak, ki je nanj bil ponosen ves pespolk! V par mesecih je napredoval do praporščaka. "Domoljub" je že enkrat poročal, kako je nekoč zajel nad sto Rusov in strojno puško. Odlikovan je bil s srebrno hrabrostno svinčino prve vrste. Zaslužil si jo je pa, kakov sam piše tako-le: "Neko jutro prodiram s svojim vodom proti nekemu od Rusov slabo zasedenemu jarku; prav isti čas pa se navale na nasprotne strani cele mase Rusov proti nam. Komaj skočim v jarek, ko slišim, kako nam prigovarjajo, naj se vdamo. Kranjski Janez seveda pravi: 'Le bliže, seveda se vdamo.' Ko so bili le še par korakov pred nami, takrat pa sin kranjskega Janeza komandira: 'Streljati!' Namah so napravili Rusi na pleklenki ogenj možih Janezov 'Kehrt euch!' Seveda je malo zdravil prislo nazaj, ker smo jih kar kosili. Potem pa smo napravili brez povelja se napad na ruski jarek, ga zavzeli in ujeli posadko."

Vojak, ki je dober kristjan je — junak, to je pokazal rajni Škušek. Naj bo zgled naši mladiči!

Z sveta maša na višini 2200 metrov.

Slovenski vojni kurat č. g. Ivan Šagaj je prideljen mostvu vernih Štajerjev in Koroščev na višini 2200 metrov. Navzočnost dušnega pastirja na bojišču, okoli katerega divijo granate, je za vojake, ki se bojijo Boga, v veliko pomirjenje. Dne 12. septembra je bila tam sveta maša, in sicer že v drugič; moštvo se je udeležilo božje službe z veliko pobožnostjo. Izredno priljubljen, od oficirjev in moštva visoko članov povelnjnik tega oddelka se užibljuje triungrna napornega pota na višino, da se je v sredi svojih vrlih vojakov kakor vsakokrat, tako tudi tokrat udeležil svete daritve. Kadar zadnjo nedeljo, so tudi sedaj po kratki, v srce segajoči pridihi osmim črno-vrhnim slovenskim izročile častne kolajne.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

"Druge čete so, premagavši vse težave mraza in snega v visokem gorskem okrožju med Ibarom in Moravico, naskočile važni višini Smrčak in Košutico ter odbile več protinapadov.

"Armeda generala von Gallwitz je zavzela prelaz v višino Jastrebac ter ujela 1,100 mož.

"Vendar, dragi naš duhovni oče, če Vas ljubi Bog običe s križi in težavami. Vam boste dal tudi milost, jih potrežljivo prenašati, in s tem si boste zasluzili prekrasno krono v nebesih.

"Armeda generala von Gallwitz je zavzela prelaz v višino Jastrebac ter ujela 1,100 mož.

"Bolgarska armada prodira čez Morevo."

Nemški cesar potuje v Sofiju.

London, 13. nov.—Cesar Viljem je v četrtek peljal skozi Oršavo, Ogrsko, namenjen v Sofijo, kjer ostane pri kralju Ferdinandu dva dni, kakov je bilo dobro.

Potem namerava cesar, dostavlja brzojavka, pregledati maršal von Mackensenove armade, ki zdaj prodriajo v Srbi, in pozneje obiskati Carigrad.

Srbi se umikajo.

London, 14. nov.—Na balkanskem bojišču se Srbi umikajo s pogorja na pogorje pred avstro-nemškimi četami, katerih uradna poročila načrtevajo ujetje mnogih ujetnikov vsak dan ter zapleno nekaj topov in vojnih potrebskih.

Srbi prizadevajo znatne izgube svojim zasedovalcem. Ob vzhodni fronti se Srbi uspešno ustavljajo Bolgarom. Angleške in francoske brigade obdajajo bolgarske napade in so podjele že več protinapadov z uspehom.

Z ruskega bojišča.

London, 11. nov.—Na vzhodnem bojišču se je nemški poloh v

zavzetje Rige od zapada na videz izjavljivo. Berlin priznava umeknute nemške čet in jo pripisuje dežju, ki je krajino pomočviril, docim Petrograd zatrjuje, da so bili Nemci pognani nazaj. Ruske čete na suhem so bile podpirane po brodovju in Rigovskem zalivu. Posledek je, da je počasno prodiranje ruskih čet očiščilo njih fronto ob reki Dvini od Rige do Dvinska. V sredini ni mnogo delavnosti. Na jugu, v Volhiniji in Galiciji, poročajo Rusi krajevne uspehe manjše važnosti, docim naznanja Berlin male pridobitev v o

Družba

sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

VZJEDINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Vstanovljena 29. novembra 1914
Lukor. v drž. Ill., 14. maja 1915

DRUŽINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.
Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill.

Zapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNİ ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.
3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

1. Stephen Kukar, Joliet, Ill. 2. Anton Trgovčič, Mount Olive, Ill.

3. Josip Težak, Joliet, Ill.

Glasilo: AMERIKANSKI SLOVENEC, Joliet, Ill.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe
se naj pošljajo na 1. porotnika.Podrejeno Društvo za Družbo sv. Družine se sme ustanoviti v kateremso-
bodi mestu države Illinois s 8. udi obojega spola.D. S. D. sprejema moške in ženske za ude v Društva iz vseh krajev od
16 do 55 leta. Ob pristopu plača vsak član(ica) en dolar v rezervni sklad.IZPLAČUJE SMRTNINE \$250.00 ali \$500.00 dedičem umrlega člana
popolno vsoto takoj po sprejemu in sicer še isti dan, ko so vse tozadevne
listine v redu in sprejeti v gl. uradu.IZPLAČUJE ODŠKODNINE, kater je deležen vsak član(ica), in sicer:
za popolno izgubo vida na enem očesu vsoto \$100.00;za popolno izgubo vida na obeh očesih vsoto \$250.00;
za izgubo ene roke nad zapestjem vsoto \$100.00;za izgubo oben rok nad zapestjem vsoto \$250.00;
za izgubo ene noge nad členkom vsoto \$100.00;

za izgubo oben nog nad členki vsoto \$250.00;

za izgubo najmanj štirih prstov ali cele dlani ene roke vsoto \$50.00;

za izgubo najmanj štirih prstov na eni nogi ali stopala vsoto \$50.00;

za zlomljeno hrbtnico vsoto \$100.00, če je ud za vedno nezmoran za vsa-
ko delo.IZPLAČUJE ZA OPERACIJE, česar je deležen vsak član(ica) in sicer
za izplačila vsota \$50.00 za enkratno operacijo na slepiču (appendicitis) in za
enkratno operacijo na klin ali vtrganjem.Za poškodnine in operacije se ne pobira rednih mesečnih asesmentov, tem-
več razpis gl. tajnik na vse člane(ice) primeren asesment kadar je treba iz-
plačati poškodnine ali operacije za ta sklad, da se pokrijejo poškodnine in
izplačila za operacije.Vsak član(ica) je deležen vseh dobrot in pravic (po dne 1. maja 1915), ki
daje D. S. D. takojo ko je bil pravilno sprejet v katero Podružnico in
D. S. D. Poleg tega plačujejo Društvo bolniško podporo.Člane(ice) plačajo sledči asesment z ozirom na starost ob pristopu in z
ozirom na vsoto zavarovalnine:

Za \$250.00:	Za \$500.00:				
Razred.	Starost.	Asesment.	Razred.	Starost.	Asesment.
1	16-20	18c	1	16-20	35c
2	20-25	20c	2	20-25	40c
3	25-30	23c	3	25-30	45c
4	30-35	25c	4	30-35	50c
5	35-40	28c	5	35-40	55c
6	40-45	32c	6	40-45	63c
7	45-50	38c	7	45-50	75c
8	50-55	45c			

Poleg tega plača vsak član(ica) še 5c na mesec za stroške.

IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

— Padel na bojnem polju. Iz čas-
niških krogov pišejo: Stotnik Rudolf
Šmuc je padel. Na Mali Šmaren je
prišel njegov dečko s severnega bo-
jišča in primel nevrjetno vest. Šmuc,
pa mrtvi! Se pred nekaj tedni smo se
veselili v njegovi družbi, zdaj pa v gro-
bu slavnih! Rojen je bil v Ljubljani
leta 1884; sin štrom naših krajev zna-
tega kantiniera Šmuka. Služil je pri
grebskem 53. pešpolku, Trenovih
pandurov, nazadnje pri 4. bataljonu v
Foci; letos sredi avgusta so ga pa
prestavili k 97. pešpolku. Vojak od
pete do glave kot oče njegov. Pred
letom se je vojskoval na hercegovsko-
črniogorski meji ter zaplenil v Zagreb
razstavljen črniogorski top. Taktat je
bil težko ranjen v desno roko, odliko-
van z najvišjim polhvalnim priznanjem
za hrabrost in kmalo nato povisan za
stotnika. V bolnišnici ni imel ob-
stanka, temveč se je prostovoljno javil
za službo pri kadru. Zavoljo njego-
vih velikih zmožnosti so ga odredili za
učitelja na ogulinški soli za pričuvne
častnike. Njegovi učenci se ga spo-
minjajo z velikim spoštovanjem in pra-
vejo, da je bil gotovo njihov najboljši
čelj. Ko so Italijani napovedali
vojno, našemu Šmucu to ni dalo miru.
Pustil je šolo in se v varstvu svoje
fronte. Imel je odliči septembra, med-
tem so ga pa prestavili k drugemu pol-
ku. O njegovih zadnjih urah sem zve-
del toliko: Pri napadu dne 2. septem-
bra popoldne na ruske postojanke v
izločni Galiciji se je držal nadvse hra-
bstno svetinjo I. razreda štabni na-
rednik Anton Topličar pri 97. pešpol-
ku, oddelek strojnih pušč, iz Ljubljane.
— Odlikovan je bil s srebrno hra-
bstno svetinjo I. razreda štabni na-
rednik Anton Topličar pri 97. pešpol-
ku, oddelek strojnih pušč, iz Ljubljane.
— Žrtev svojega poklica. V Ljub-
ljani so pokopali 52 let starega voznika
ljubljanske rešilne postaje Štefana Jer-
šina. Prehradil se je v naporni noči
službi, ko je ves čas vozil raz-
nence s kolodvora v ljubljanske bol-
nišnice. 16 let je svoj poklic veden in
pridno izvrševal. Zapusča ženo brez
vojakških častni izzza fronte v jugo-
vzhodni Galiciji.— Padel je pri Sv. Martinu pri Go-
metliki, kot pešec domobranskegavseh sredstev in devet otrok v nepo-
pisni bedi.— Umrli so v Ljubljani: Marija
Mahkovec, služkinja, 83 let. — Miro-
slav Tičar, sin knjigovodje, 4 meseci.—
Ivan Kimovec, posestnik, 68 let.—
Marija Doberlet, hči strojnika, 21 me-
secev.— Marija Sink, mestna uboga,
22 let.— Alojzija Žakej, mizarjeva-
zena, 44 let.— Anton Pandru, sin kaj-
zarja, hiralec, 29 let.— Marija Ross-
manith, žena strojnika, 46 let.— Fran-
Šparovič, želeskički nadeldelec, 42 let.— Fran Bizjak, znani doigreti go-
stilničar pri "Krčnu" in posestnik,
Tržaška cesta 5, nasproti tobčne tv-
arne.— Marija Krapež, soprga ka-
varnarja in restavratevra Kapeža (Na-
rodna kavarna); bila je težko bolna že
dalje časa. Bila je zares ljubezna in
plemenita gospa.— Smrtna kosa. Iz Postojne poro-
čajo: Postojna je spremila k zadnjemu
počutju enega svojih najboljših
meščanov: Zagreblj smo c. kr. eviden-
čnega nadoficijalja v pokopu Ivana Bur-
jo. S pokojnim Burjo lega v prerani
grob mož kristalno čisteču znacjo-
mož postenjak. Kdor ga je spoznal,
ga je vzljubil. Bodisi na izprehodih,
ko si občudoval njegovo poznavanje
življenja in prirode ter globoko ume-
vanje svetovnega v življenškega na-
zora, bodisi pri časopisu, bodisi v dru-
žabnem življenju, vselej nam je bil
enako ljub in drag.— Umrla je v Črnom vrhu nad Idri-
jo Ivana Lampe, zasebnica, v starosti
66 let.— Umrla je Angela Sluga iz Loke,
okraj Kamnik; preminula je v deželnih
bolnišnici v Ljubljani.— Izpred izjemnega sodišča v Ljub-
ljani.— Pobegli prisiljeni izmoveni.
Dne 11. svečana t. l. so iz takujšnje
prisilne delavnice pobegnili 17letni Kar-
ol Cimolino iz Trsta, Anton Jurca, 17
let star čevljarski vajenec iz Senožeč
in Janez Stančič, 18 let star vrtbarski
vajenec iz Gorice, vsi že kaznovani. Iz
tamšnje delavnice so izmaknili ne-
kaj oblike in obuval in obuval v čevljarskega o-
roda v vrednosti 68 krov 8 v ter si ta
plen med sabo razdelili. Dočim sta
Jurca in Stančiča bila še tisti dan prijetja,
se je posrečil Cimolino pobegniti v
Trst, kjer so ga zasacili še le aprila
meseca. Fant pa je 23. julija iz prisil-
ne delavnice v drugič pobegnil ter
dvema strankama ukradel oblike, zep-
no uro z verižico in dežnik v skupni
vrednosti 71 krov 40 v, kar Cimolino
priznava. Cimolino je bil obsojen na
14 mesecov, Jurca na 8 in Stančič na
6 mesecov, vse trije v težko ječo.— Slepak iz navade. Julij Brilej,
pristojen v Koprivnico, samski trgovski
sotrudnik v Ljubljani, je človek, ki
ga redno delo in veseli. Zaradi go-
ljuplje ima že 3 kazni, a sedaj je začel
kar na debelo ljudi varati. Izdajal se
je za zastopnika raznih tvrdk, ponujal
strankam blago, kakor testenine, pšen-
ico, olje, riž in drugo. Zahteval je ali
takojo placičo za naroceno blago,
predvsem in če to ni izdal, pa provizijo,
češ, da mora ob blago tudi takoj
plačati. Ni čuda, če so mu šli ljudje v
teh kritičnih časih na lim. Oslepar je
v 16. slučajih stranke, ki so mu
verjale za 446 K 20 v. V štirih slučajih
je ostalo le pri poskusu, ker mu
niso stranke ali verjale, da pa zaupale
in bi v drugem slučaju trpel skodo
skupno 137 K 50 v. Brilej, ki svoje
krije ne tudi, bo sedel podl drugo leto
in težki ječi, katero kazen je takoj na-
stopil.— Umrla je v Zgornji Šiški Ivana
Šusteršič, rojena Bolih, soprga po-
sestnika in mehanika Šusteršiča. Ran-
jana je bila delavka v tobčni tovarni.

ŠTAJARSKO

— Umrl je v celjski rezervni bolni-
nici poročnik Ernest Bratkovč na ra-
nah, ki jih je dobil na južnem bojišču.
Ponajnike je sin prijuskega notarja Ka-
zimirja Bratkovča.— Vlak povozil vojaka. Iz Grobel-
nega poročajo: Tu je skočil desetnik
26. domobranskega pešpolka Alojzij
Jäger z vlaka in prišel pod kolesa, ki
so ga zdrobila.— Pogreša se Anton Jošt, pešec 8.
stotnika 26. domobranskega pešpolka, iz Celja. Odšel je na bojišče začetkom
vojne in od 20. februarja ni več glas-
nuo o njem.— Nepojasnjena smrт. Pri vasi Slivo-
n blizu Laškega trga so našli mrtvega
vpokojenega bosanskega višjega dr-
žavnega pravnika Kottmayerja. Sodi-
se, da ga je na izprehodu zadel kap,
nezman človek pa mu je, ko ga je našel
mrtvega, vzel uro in denarnico.— Odlikovanje. Iz Slovenjgradca
poročajo: Namestnik je podelil nad-
učitelju tukajšnje šole, ravnatelju Fra-
nu Vrečku, častno kolajno za 40letno
zvestvo službovanje.— Padel na bojišču. Sv. Peter pri
Mariboru. Tukajšnji posestnik Jožef
Korošec v Metavi, ki ima tri sine v
vojni in kogega sin Martin je ujet v
Italiji, je dobil italijanskega bojišča
od vojnega kurata pismo, da je padel
na Dobrdoški planoti nek Ignacij
Erhard in da je pokopan na pokopali-
šču v Opatjem selu. Mi tukaj ne po-
znamo padlega tega imena. Martin
Korošec je postal domov njegovo fo-tografijo in napisal na zadnji strani:
"To je moj najljubši tovariš." Ne ve-
mo, zakaj je g. kurat posiljal sem to
vest. Kdor bi poznal tega Ignacija
Erharda, bi to moral naznaniči župni-
šku uradu Sv. Peter pri Mariboru, ki
bi potem naznaniči sorodnikom smrt
vojaka, ki se menda ne vedo, da
njenovega sina že krije črna zemlja.— Padel na bojišču. Št. Ilj v Slov-
gor. Vojak M. Cinar nam je sporočil,
da je padel na bojišču J. Hamer.— Padel na severu. Iz Ploderščice.
Smrt nam je vzel našega ljubega, 33
let starega posestnika in izurenega
kovača Antona Platzerja; zadet od
ruske krogline, je padel na severnem
bojišču. Hrabri patrulji so bili pred-
lagani v odlikovanju s hrabrostiški
krajnimi in razstavljeni obdarovani od
armadnega poveljstva s 100 K. Po-
veljnik italijanski patrulje, ki je ti za-
stavil razobesila v noči na 5. sept., je
najbrž tisti, kjer je bil zoper odlikovan
in povisan na zvoniku dve na novo raz-
obešeni zastavi sneti.— Dve italijanski zastavi na zvoniku
v Pontablu. Iz vojnega časnikar-
skega stana se poroča: Neka patrulja
je 5. sept. zapala na zvoniku v Pon-
tablu dve italijanski trobojnici. Po-
veljnik patrulje je posiljal tri prosto-
voljce, ki so sneli ti zastavi, kateri sta
bili po svoji velikosti in obliki kakor
po grbu popolnoma enaki italijanski
vojni zastavi, torej najbrž erarični za-
stavi. Hrabri patrulji so bili predla-
gan v odlikovanju s hrabrostiški
krajnimi in razstavljeni obdarovani od
armadnega poveljstva s 100 K. Po-
veljnik italijanski patrulje, ki je ti za-
stavil razobesila v noči na 5. sept., je
najbrž tisti, kjer je bil zoper odlikovan
in povisan na zvoniku dve na novo raz-
obešeni zastavi sneti.

PRIMORSKO.

V SLUŽBI KALIFA

Zgodovinski roman iz časov hrvatske telesne straže v Španiji.

Hrvatski spisal Dr. Vojmir Deželić. Poslovil Starogorski.

(Dalej.)

Wadha je počakal, da se je umiril in nato reče povsem mirno, kakor bi se nicesar ne zgodilo:

— Ni potreben! Jaz ti rečem ne ti, ne on. Ako me poslušaš, dosežeš vseeno svoj cilj.

— In postanem kalif!

— Kako misliš to?

— Poslušaj me in ne razburaj se, ako ti ne bo kaj po volji. Zgodaj je še in še imamo časa celo noč. To noč lahko izvršimo potrebno, samo treba je, da zrelo pomislimo. Bodit miren.

— Ako je pametno, kar mi boš povredil, te bom poslušal.

— Sedi in poslušaj!

Muhamed sede na divan, dokler je Wadha el Ameri stal.

— Slabič kalifa moja človeka ne ubijeta, kakor si govoril, nego ga samo vržeta v tajo, skrito ječo. Sina El-Hakemova, ki je že v svojem desetem letu postal kalif, ni treba ubijati. Zapamo ga samo zanesljivemu in zvestemu stražniku in nikdo razum tebe in mene in njega ne izve za skrivenost, da je Hešam el Movajied billah še živ. Tako ne pade njegova smrt na twojo in mojo glavo.

— Ali kaj poreko ljudje, ko najdejo prazno postelj kalifa Hešama? Ali se ne bo upri vsa Kordova in planila, kakor plamen, ki požre mene in tebe?

— Gotovo. Ali tudi temu se odpomore.

— Kako?

— Hešamova postelj ne sme biti prazna.

— Ti misliš... vpraša Muhamed.

— Poznam kristjana, ki je kalifu poletih, po obliku in obrazu podoben.

— Sijajno — vzklikne Muhamed in jame slutiti, kaj misli Wadha.

Tega človeka tujemo.

— In zadavimo mesto Hešama — pristavi Muhamed.

— Uganil si, veliki gospodar! Njega usmrtilo in njegovo mrtvo telo položimo v Hešamovo posteljo in vse bo mislilo, da je kalif umrl. Ti boš, kot njegov naslednik že jutri proglašen kalifom in vsi se ti bodo poklonili. Nato pokopljemo mrtvo telo v veliki časti in postavimo mu spomenik v prvem dvoru alkazarja. Ti pa si nadeni, ko bo proglašen kalifom ime Al-Mahadi Billa (z milostjo božjo miritelj sovražnih src). Meni pa pusti mirno, da je dalje ostanem to, kar sem. Čast hadžiba je zelo častna, a tudi zelo odgovorna. Vzemti boljšega, modrejšega in vrednejšega od mene.

Te besede je dodal Wadha, kakor da se brani sprejeti veliko čast, v resnici pa samo zato, da v Muhamedu še bolj podneti željo, da ga imenuje za hadžiba. Kar je pričakoval, to se je zgodilo. Muhamed ga potrka po rami.

— Boljšega, modrejšega in vrednejšega od tebe ne poznam. Ko postanem kalif, postaneš ti vezir vezirov, moj hadžib.

— Pristaješ na to, kar sem ti predlagal? — vpraša Wadha.

Muhamed ni takoj odgovoril, nego še za trenutek pomisilj.

— Ali mi jamicš, — reče naposled, — da vse to, kar si mi svetoval tudi dobro opraviš?

Wadha el Ameri je komaj pričakoval tega vprašanja.

— Jamčim ti, tako mi Alaha, s svojim življenjem, da se zgodí vse tako, kakor sem ti rekel.

Muhamedov obraz preleti smehljaj zadovoljstva in stopivši tik k Wadhi, reče:

— In jaz ti prisegam pri vsem, kar mi je sveto, da si že jutri hadžib.

— Ako je to tvoga zapoved, veliki sin prorokov, se ne bom protivil.

— In sedaj na delo! Cas beži. Mesec je visoko na nebuh, a ti še imas mnogo posla, predno izvrši to, kar smo sklenili.

— Ne skrb! — odrvne Wadha el Ameri. — Casa dovolj, če bomo le imeli srečo.

— Naj ti bo v pomoč Alah, ki ruši v postavljanju vladarje. Sedaj uvidevam tudi sam, da je tvoj predlog mnogo boljši. Bolje je, da odstranimo kalifa na ta način, katerega si ti nasvetoval,

III.

Kalif Hešam je počival na ležišču posipanim z mirtami, rožami, jasmynom in razno duhetečo travo. Obličen je bil v rdečo svileno svečano obleko. V srebrnih in zlatih posodah na marmornatem stebru je gorel ogenj in na lepo izrezani in okičani mizici, obloženi s slonovino kostjo je stal pred njim srebrni vrč.

Okrug njega so sedele njegove žene na čilimih in perzijskih preprogah.

Ena je bila lepša od druge, kakor sreže rože, na katerih trepetata jutranja rosa. Najljubša mu je bila Aiša. Njeni dolgi, črni lasje so ji padali po belih ramah, zakrivljeni jih bele prsi in se dotikalji kalifa, kateri ji je s suho, rmeno roko božil sivele lase. Mrzlične oči je upiral vladar Španije v njeni svetlo čelo, na njene na pol odprte male graciozne ustnice, izpod katerih so blesteli biserni zobje. Gledal je njen sveži obraz in lep pravilni nos ter premisljeval s kakim biserom jih naj-

jo pogleda nekako neverjetno bledi kalif. — Kdo ve, morda me ti samo varš, morda so vse te besede in vsa ta ljubav samo fraze, samo komedija in nič drugega.

— Kako si moreš kaj takega misliti, dobiti gospodar moj — odrvne Aiša skozi soro.

— Bog je pokrovitelj onih, ki verujejo. On je povede iz teme k svetlobi — je citiral Hešam besede iz korana. Nato pa pogledi svojo brado s suhlasto roko in reče z žalostnim glasom:

— Pisano je: Ljubezen združena z zadovoljstvom, imeti žene, otroke, blagajne polne zlata in srebra, konje v hlevih, polja, vse to se zdi nam ljudem lepo. A vendar je to samo uživanje tega sveta; pri Bogu je pa vse lepše bivališče.

Aiša mu poda vrč, ki je stal na mizici. Nato pa vzame lutnjo in z malimi, nezanimi prsti, na katerih so se lesketali dragulji lame z mamljivim nasmeškom peti:

Solnca sinko svetli, libanonska cedra, naj od pesmi moje bo ti duša vedra. Sladka je ljubezen, vse od meda slaja, morje slasti divne nam v ljubezni vstaja.

Ko sem pasla ovce po zeleni travi, kincala z makom lase si na glavi, bele si nožice v bistri vodi prala, o ljubezni sreče nisem nič še znala.

A odkar mi tukaj v carski hiši svoji

si prizgal ljubezni žarek v duši moji, ko v ljubezni srčni mi poljublja čelo; Nekaj sladkega navdaja moje telo.

Solnce naj poprej iz neba pade name, predno zginil dan bi brez ljubezni zame,

naj v roki tvoji handžar se zasveti, srce mi prebodi, pusti me umreti.

Ti hočem posvetiti molitvi in mahnit z roko, naj odide.

Aiši se je poznao na obrazu, da je nedovoljno s to kalifovo spremembou. Pogledala ga je z žalostnim pogledom in rekla:

— Ali me več ne potrebuješ, gospodar?

— Idi, Aiša, ne potrebujem te. Del noči hočem posvetiti molitvi.

— Gospodar, ali te sme Aiša nekaj prosiš?

— Samo reci, dušica, — odrvne kalif maglo.

— Ne muči se preveč z molitvijo. Tvoje življenje je za nas vse tako dragoceno, a ti bi lahko zbolel, ako mučiš svoje telo preveč s postom in molitvijo.

— Ne boj se — odrvne Hešam. — Nikdo ne more niti temu, kar mu je sojenio. Ako mi je sojenia smrt, umrem in nič me ne more pomagati. Molitev je pa potrebna, da se rešim grehov.

— Počivaj srečno, gospodar.

— A moj počitek!

— Ali ti že nisem pravil?

— Si. A mislila sem, da je to že minuto.

— Dete moje, ti ne veš, kako mi je vzlikne Hešam in se prime za glavo.

— Ubogi moj gospodar, tako silen in mogočen, a tako otožen.

— Silen in mogočen! Ah, kaj govoris?

— Ali sem v resnici kalif. Ali zares vladam? Samo moj podpis na javnih listinah je edin, po čemer se spozna, da sem kalif.

— Zakaj ne vzameš vlade v svoje roke?

— Zakaj?

— Da, zakaj?

— Ker bi umrl isti dan.

— Kdo bi se drznil dvigniti roko na tvojo posvečeno glavo?

— Ti se vprašas? Kdo ve, ali sem sedaj varen, da ostanem pri življenju, ko nisem vladar. Kdo ve, ali nisem tudi kot tak komu na potu?

— Gospodar!

— Da, moja Aiša, vse se mi zdi, da je moje življenje na kocki. Kdo ve, ali se se žutri vidimo živi.

— Ubogi moj gospodar, ne govoriti tako.

— Zakaj ne, ako to čutim in slutim.

— Ali ni nicesar, kar bi te moglo rešiti iz pasti svojih sovražnikov.

— Ne vem... ne vem! Edini, ki bi me mogel rešiti je moj stari prijatelj Wadha el Ameri. Ali oropali so mi ga...

— Znabitbi je jaz lahko poslala pisimo Wadhi el Ameriju, naj pride k tebi. Hešam se je zganil pri teh besedah.

— Nikar, pri Alahu. Lahko bi zvedeli to moji sovražniki in mislili bi, da jih snijem pogubo. To bi pospešilo moj padec.

— Ali, gospodar, morda se pa vendar ne preveč bojiš.

— Pusti me. Vem dobro. Nisem sicer preopren, ali jaz poznam te ljudi.

— Ali kaj storis?

— Vse svoje zaupanje stavim v Alaha. Ako mi ne pomore on, mi ne pomore nikdo.

— Imaš prav!

— Če mi ne pomore on, je vsa druga pomoč zamen. Zato idu v svoje sobe in me pusti samega. Ako te bom potreboval, te poklicem.

— Aiša je odšla in Hešam se je voglobil v molitev.

— Ni minulo niti deset minut, kar ga vzdržimo iz molitve trije močni udarci na vrata.

— Kalif plane pokoncu. Obraz mu je postal bled, kakor mrlja in ves preplašen je zrl na vrata.

— Ali kaj pomeni to?

— Še en udarec se je slišal na vrati.

Hešam je pograbil sabljo in šel k vrati in zaklical:

— Kdo je?

— Jaz sem, gospodar — se je odzval glas.

— Kdo je ta jaz? — vpraša kalif.

— Ali me ne poznaš po glasu. Tvoj suženj sem. Wadha el Ameri.

— Kalifu se je razvedrilo lice in takoj je odprl vrata.

— Kaj te nosi tako pozno k meni, dobri moj Wadha?

— Strah.

Hešam stopi korak nazaj.

— In kaj je ustrašilo neustrašenega mojega prijatelja.

— Nevarnost, katera ti preti.

— Meni? — vpraša Hešam s plahim glasom.

— Da, tebi.

— In kaka nevarnost je to?

— Velika in strašna.

— Mar smrt?

— Da, smrt, — odrvne Wadha el Ameri.

— In kdo se drzne — reče kalif in na obrazu se mu je pojavila bolest — da se lotuje posvečene osebe kalifove.

— Oni, kateremu ni nicesar sveto, oni, ki hoče biti to, kar ti, kalif.

— Mar Muhamed?

— Rekel si.

Ježno je udaril Hešam z nogo ob tla in vzkliknil:

— Lopov! Ali ne more čakati, da umrem. Saj je on moj zakoniti naslednik.

— Da. A ti se nisi tako star.

— Ali ni rešitve — odrvne Hešam resignirano.

— Pač. Ako bi ne bilo rešitve, bi me ne videl tukaj.

— Ne trati torej časa in mi hitro povej, kaj storis.

(Dalej prih.)